

bulbosa var. vivipara, die ik, een paar jaar geleden, op een pothoofdterrein in Deventer vond.

Daar van de witte klaver op de tegenwoordige vindplaats een paar honderd groene hoofdjes voorkomen, kan ik ze, zoolang ze niet op een of andere wijze verloren gaan, voor liefhebbers aanbieden.

Hadden we 't zoo straks over meeldraden, die niet licht gingen vergroenen en ook over zulke, die gevulde bloemen vormden, thans wil ik een geval mededeelen, waarin zich beide afwijkingen aan dezelfde plant voordeden. 't Was bij een *Caltha palustris*. Hoewel ik ze na den bloei vond, was de kelk nog aanwezig, maar grootendeels verdord. Plekjes geel duiden de oorspronkelijke kleur aan. De meeldraden echter waren in twee bloemen (b en c) groen, hoewel van gewonen vorm. Bij a zien we een „gevulde” bloem. Een derde afwijking doet zich voor bij d, waar enkele gele blaadjes aanleg voor een bloem schijnen te vormen.

Vergroende bloemen van *Lysimachia vulgaris* vind ik hier elk jaar, zoodat ze wel geen vermelding waard zullen zijn.

De besproken voorwerpen zijn bij mij, gedroogd, aanwezig.

Usselo (bij Enschedé).

E. J. H. SCHOLTEN.

WAT IK NOG VOND!

Na eene afwezigheid van 6 weken (de maand September en half October), was 't mij bij mijne thuiskomst een genot op een mooien herfstdag de natuur weer eens in te gaan, en echt te genieten, al was het van het buiten zijn alleen. De onvermijdelijke plantenbus, onmisbaar in den zomer, ging... niet mee, want al is ze echt onvermijdelijk, ik beweeg me zonder haar oneindig veel gemakkelijker en liever vul ik mijn zakken met doosjes, buisjes voor insecten en een grooten papieren zak voor mogelijke vondsten. Trouwens, veel is er, helaas, ook al niet meer te vinden dan paddestoelen, waarvoor ik mijn bus ook nooit meeneem, als zijnde te plat voor deze parapluutjes. Neen, als ik deze ga zoeken, bestijg ik mijn stalen ros, bind vóór aan 't stuur een groote kartonnen doos en trek zoo af naar plaatsen, vooral bosschen bij heide die dicht begroeid zijn met dennen en waar op de aarde of op stronken van boomen een menigte Agaricaceën, Polyporaceën, Clavariaceën en Hydriaceën te vinden zijn. Maar vandaag moest ik alleen maar eens kijken op berg en dal, op hei en langs plas, hoe het er met de natuur in haar herfstdos uitziet en hooren wat er nog van vogeltjes te hooren is. Toch werd een vrij zeldzaam, mooi paddestoeltje niet door mij versmaad en van haar parmantige standplaats op een hoop dorre bladeren voorzichtig in een glazen buisje gedaan om straks op formaline gezet te worden en mij met vele andere dingen nog, dezen en nog vele winters de heerlijke uren van natuurgenoet in herinnering te brengen, want ze blijven er onveranderlijk goed en gaaf in.

Daar ging ik dus, gewapend met een parapluie, niet uit angst voor regen, want de lucht is prachtig en de zon schijnt heerlijk door het herfstwaas heen maar om... doch daar komen we straks wel aan.

Al na een ruim kwartier loopens ben ik volop in de vrije natuur. Ik ben aangeland in mijn zoogenaamd wilde of verwilderd plekje; ik zeg niet waar, want al vind ik het heerlijk om met mede-natuurvrienden te praten, ik ben al net als ieder ander en behoud die ontdekking 't liefst voor mij alleen. Daar geniet ik (het is nog maar het tweede

jaar dat de wonderen der natuur aan mij geopenbaard zijn) lente, zomer en in den herfst.

Mijn blijspel begint vandaag met een knal-effect, want wat zie ik hangen aan een eenigszins lagen boom, nadat het gedruisch er van mijn aandacht trok? Een mooien vogel met zijn staart vast aan een tak! Ik klim een bergje op en kan er zóó dicht bij komen, dat ik den vogel in mijn hand neem. Het is een mooi dier met den kop van een roodborstje, diens groote oogen mooier en is in de kleuren bij het effen lichtgrijs meer blauw dan rood. Ik ken helaas, hoewel ik er zeer naar streef naar meerdere kennis, maar heel weinig vogels en kon den naam van mijn nieuwen vriend niet noemen en hem alleen maar met bewondering aanstaren. Doch dit deed ik maar heel kort, want het beestje leed blijkbaar. Door een onverklaarbare reden had zich een dun touwtje verscheidene malen om zijn staart heen gedraaid en zat hij zoo gevangen. Ik had zelfs groote moeite het los te snijden, en... daar vloog hij weg. Mijn eerste gedachte was: „hè, wat zal het beest blij zijn!” — mijn tweede: „wat ben ik dom, zoo'n gelegenheid om een beelderig mooi, misschien zeldzaam beest in mijn bezit te krijgen, heb ik nooit weer.

Toch heb ik geen spijt van mijn daad. Wat heb ik niet menig uurtje daar gesleten al vroeg in de lente en zomers-avonds, en wat een genot gaven die zingende vogeltjes mij, die daar in massa's en groote verscheidenheid zijn. En dan, ik weet niet of het met met alle begin-natuurlijkhebbers zoo gaat, maar wat ik kweek van planten en dieren, het gaat niet direct schitterend nog, en nu vliegt hij gezond en vrij daarheen, om 't volgend jaar weer zijn mooi liedje ten beste te geven, terwijl anders misschien... neen, neen, het spijt me niet.

Wat is het overal van 't jaar door die overvloedige regens nog mooi groen; daar bloeit warempel de brem voor de tweede maal en overal staat nog de lychnis diurna in verschillende kleuren, de donkerroode meeldraads- en lichtroode stamperbloemen. Zullen zij ook nog vrucht zetten evenals die daar deden, die trotsch hun bruingele bekertjes, met zaad er in, omhoog heffen, waarin ik zoek naar het rupsje van *Dianthaecia*, die gekromd en rustig ligt om het verdorde stampertje. Ik vind er ook een spinnetje in, in vele van haar, precies van dezelfde kleur als het zaaddoosje; een mimicry dus al weer!

Campanula's staan er ook nog vele en ik pluk ze met succias's om ze straks te voegen bij mijn bouquet van bruine en roode eikebladeren 'en mooi rood gekleurde potentillatakjes, wat aardig staat.

Daar zie ik waarlijk groote trossen frisch-roode bessen aan de ribles rubrum; dat in 't wild is een vondst welke ik nog nooit deed.

Hè, je zoudt ze er zoo afhappen, zoo verleidelijk zien ze er uit! Onder de boomen in de aarde zoek ik, of er al vlinderpoppen zijn, maar vind niets; wèl knolletjes van planten, welke weet ik niet; ik neem ze mee om ze thuis in aarde te zetten, nu al nieuwsgierig wat er uit zal komen.

Veel vogelgeluiden hoor ik nog, maar hoe ik ook speur en oplet, ze zelve krijg ik niet te zien, maar uit dat liefelijk gekweel meen ik dat van het roodborstje zeker op te merken. Soms wordt het afgebroken of liever gedempt door het gekras der kraaien, die druk heen en weer vliegen. Daar valt mijn oog ineens op iets groens en rood er tusschen, en werkelijk, daar zie ik iets, waarvan ik al zooveel gelezen heb en dat ik steeds zoo gaarne wenschte te zien: de *Evonymus europaeus* in vrucht. Hoe dikwijls ben ik hier voorbij geloopen in den bloeitijd, maar de onaanzienlijke groene bloemetjes vallen ook niet op; dat is nu weer een plekje voor 't volgend jaar. Een vrij groote

boom is dit; van de onaangename lucht, die de gebroken takken volgens Dr. Oudemans moeten geven, merk ik niets,

Natuurlijk wordt er een groote bouquet van geplukt-waarbij de parapluie uitstekende diensten bewijst, en zoo bepakt en beladen gaat het weer voort door bosch en in valleities, waar ik in 't voorjaar veel adoxa vond, doch verdwenen is alles. Ik kom bij vijfertjes op een open plek, waar 't zomers al leven en gezoem is van vogels en insecten en waar veel heerlijk voor een plantenliefhebber te vinden is, maar nu is het er doodstil, alleen hoort men zoo nu en dan het plompen van een kikker in het water. Enkele kleine bijtjes vergasten zich nog aan succisa's en goud-groen glanzende vliegen zitten loom op de bladeren.

Ik doe me nog te goed aan enkele mooie bramen, maar veel zijn er afgegeten, want dit plekje is meerderen bekend dan mij, en vele zitten er nog aan, die een warmen zomer moesten derven en nooit hun sappigheid zullen krijgen. Hier kan ik mijn hart ophalen aan bonte bladeren; het is hier wat aangeplant, en prachtige Amerikaansche eiken staan daar in roodgouden dos. Het is wel niet direct bevorderlijk voor de boomen om de takken er af te halen, maar ik laat ze thuis ook zoo graag genieten en moet toch door een beetje kleur en geur reclame maken voor mijn groote vriendin, de natuur.

Ja werkelijk, geur is er ook nog: daar staat nog kamperfoelie of liever, zij hangt om een boom geslingerd met aan 'tzelfde takje vruchten, mooie roode bessen er aan. Ik krijg zoo langzamerhand een haast niet te torsen reuzenbouquet, maar ik denk aan geen zuchten er over, want echt verrukt ben ik met mijn schat en het wordt toch tijd om aan naar huis gaan te denken.

Mijn terugweg voert langs vele bouwlanden. Er is nog druk werk aan den winkel. Hier zijn de boeren bezig de afgemaaide spurrie op de aardige, bekende manier, op drie tegen elkaar geleunde stokken te binden. Wat een mooi frischgroen en wat aardig ook is die esparcette, die nog op het veld staat! Daar zijn ze bezig de laatste aardappelen uit den grond te halen of de bieten voor het vee in te kuilen. Op sommige plaatsen staat de winterrogge al zóó hoog als ik het vaak in December zag. Arm goedje, wat moet dat straks als de vorst komt?

Massa's bloemen zie ik nog in de velden staan: hier groote klapprozen, korenbloemen nog naast de onaanzienlijke kruiden van Bingelkruid en Steenraket en nog vele dingen meer. Daar staat nog prachtig in bloei de Cichorei met hare prachtige blauwe bloemen. De veldleuwerikken vliegen voor mijn voeten op en laten in de lucht nog lustig hun liedje hooren.

Thuis gekomen schik ik mijn takken van 't kardinaals-hoedje in een groote, witte vaas, mijn bont bouquet in een groene en het is werkelijk een genot der oogden om het aan te zien en het blijft dit nog dagen lang.

O! heerlijke natuur, hoe noode zullen we afscheid van u nemen als straks de winter komt en al uw pracht voor een oogenblik wegvaagt, maar . . . gelukkig altijd en altijd weer komt terug de heerlijke lente, de vernieuwing! Is er wel iets in het leven der menschen, dat hierin ook met haar gelijkstaat?

Nijmegen, October 1903.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Rotterdamsche Natuurhistorische Club.

Vergadering 29 September 1903 in de Diergaarde.

Nadat de voorzitter, de heer Haverhorst, de vergadering geopend heeft, laat de heer Lindemans rondgaan eenige exotische Orthoptera, behoorende tot de familiën der Blattidae, Acridiidae, Locustidae, Gryllidae en Gryllotalpidae.

De heer Van der Hoop vertoonde *Cicindela trisignata*, 30 Augustus in een vijftal ex. te Oost-Voorne gevangen. Deze soort komt wel aan de Middellandsche Zee voor, maar werd nog niet in ons land, en evenmin in België gevangen. Vervolgens toonde spr. *Cetonia aurata* var. *nigra*. Deze zwarte variëteit komt alleen op Corsica zeldzaam voor. Ten slotte liet spr. zien een aantal blinde kevers uit zijn verzameling, nam. vele *Anophthalmus* soorten, een groote kortschildkever, *Lathrobium cavicola* en ook de inlandsche *Aglenus brunneus*. Hij deelde hierbij het een en ander betreffende de levenswijze en de vangmethode dezer kevers mede.

De heer De Koning deed eenige mededeelingen over de familie der Desmidiaceae, die met de fam. der Zygnemaceae de orde der Conjugatae vormt. Deze orde kenmerkt zich hierdoor, dat bij de geslachtelijke voortplanting twee volkomen gelijke cellen zich vereenigen, waarbij de protoplasten meestal geheel samensmelten en een zygospore doen ontstaan, waaruit zich één of meer nieuwe planten ontwikkelen.

Bij de fam. der Zygnemaceae zijn de cellen steeds geheel cilindrisch en tot draden vereenigd, bij die der Desmidiaceae zijn de afzonderlijke cellen zeer zelden cilindrisch, altijd symmetrisch, meestal in het midden ingesnoerd, en bijna nimmer tot draden vereenigd.

Van de Desmidiaceae, welke tot draden zijn vereenigd (onder fam. Eudesmideae) liet spr. afbeeldingen zien van: *Hyalotheca dissiliens* Bréb. *Gymnozyga Brébissoni* Nord. *Spondylosum depressum* Arch. *Didymoprium Grevillei* Kg. en *Desmidium Swartzii* Ag.

Van die, welke geheel afzonderlijk leven, of hoogstens paarsgewijze zijn verbonden, (onder fam. Didymoidea) werden afbeeldingen rond gegeven van eenige soorten der geslachten: *Spirotaenia*, *Closterium*, *Penium*, *Cylindrocystis* — alle met cirkelvormige doorsnede — *Setmemorus* en *Pleurotaenium* — met smalle insnoering, veel meer lang dan breed — *Holacanthum*, *Pleurotaeniopsis*, *Anthrodesmus*, *Cosmarium*, *Euastrum*, *Micrasterias* en *Staurastrum* — die alle diep ingesnoerd zijn.

De meeste afbeeldingen (door spr. zelf vervaardigd) waren van soorten gevonden in het Uddelermeer.

In natura werden vertoond:

Desmidium Swartzii Ag. *Closterium Jenneri* en *Cl. lunula*, *Setmemorus granulata*, *Pleurotaenium Ehrenbergii*, *Holacanthum fasciculatum*, *Cosmarium botrytis*, *Euastrum didelta*, *Micrasterias papillifera*, *M. crux-melitensis* en *M. truncata*.

De heer Haverhorst laat een collectie inlandsche vlinders rondgaan, waarbij blijkt, dat de vliegtijd van verschillende soorten dit jaar zeer laat is gevallen. Tevens vertoont hij een nog levende rups van *Smerinthus populi* L. bezet met talrijke, grijze cocons der larven van vermoedelijk een *Microgaster* soort. Opmerkelijk was, dat de rups, bezet met deze parasieten, geen neiging had getoond om volwassen zijnde, in den grond te kruipen, gelijk dit in den regel de *Sphinx* rupsen, bezet met groote parasieten, wel doen.

De heer Wilke brengt ter tafel een groote kegel van *Encephalartas Vroomi*, benevens eenige fraaie, pelorische planten van *Antirrhinum majus* L.

De heer Dr. Büttikofer doet circuleeren een levende, Javaansche *Gryllotalpa*, met aarde hierheen gevoerd.

De heer Schuijt laat rondgaan een ♀ en van *Scoparia Phaeoleuca* Zell., door hem 31 Juli 1903 bij Oostvoorne gevangen. Dit is het derde inlandsche ex.

Het eerste ex. van deze soort, een niet geheel gaaf ♀, door Dr. Kallenbach bij Zandvoort, en het tweede, door Mr. H. W. de Graaf bij 's Gravenhage gevangen, bevinden zich in de verzameling van den heer Snellen en zijn door hem beschreven in het tijdschrift voor Entomologie, deel 40 pag. 327.

Verder gaan nog rond een aantal planten door hem ge-